

Słupsk, 27.01.2025

PKDS.4023.10.2025.MM

Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku

*Dotyczy: konsultacji społecznych **Planów Utrzymania Wód**.*

Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych oddział Park Krajobrazowy „Dolina Słupi” po przeanalizowaniu dokumentacji odnośnie planów utrzymania wód płynących (PUW) na obszarze naszego Parku z przykrością stwierdza, że większość zaplanowanych tu działań utrzymaniowych wprost narusza cele ochrony Parku, wyznaczone w aktach prawnych.

Wprawdzie w tabeli „Ocena oddziaływania na przyrodę i obszary chronione” dołączonej do PUW zwrócono uwagę, że planowane działania naruszają cele ochrony Parku, ale zastosowana tam minimalizacja negatywnego wpływu polegająca na: „Obligatoryjnym stosowaniu wszystkich działań minimalizujących, wskazanych w projekcie PUW”, polegająca na „obowiązku prowadzenia prac pod nadzorem przyrodniczym” jest naszym zdaniem dalece niewystarczająca.

W związku z tym wnosimy o uaktualnienie podanych w wyżej wymienionej tabeli celów ochrony PKDS. Najświeższą informację o celach ochrony Parku znaleźć można w uchwale nr. 118/X/24 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 20 grudnia 2024 r. w sprawie ustanowienia Planu ochrony dla Parku Krajobrazowego "Dolina Słupi" <https://edziennik.gdansk.uw.gov.pl/legalact/2025/89/>

Plan Ochrony (PO) jest dokumentem obowiązującym 20 lat, do wykorzystania w tworzonych strategiach, i dokumentach planistycznych, więc jego zapisy powinny być wzięte pod uwagę przez autorów PUW. Tymczasem większość zaplanowanych działań utrzymaniowych w rzekach na obszarze Parku godzi wprost w zapisy PO. Przede wszystkim w zdefiniowane cele ochrony Parku, a w szczególności:

Rozdział 1 § Punkt 2, podpunkt 1 w zakresie ochrony wartości przyrody nieożywionej i gleb:

a) zachowanie zespołu form ukształtowania rzeźby terenu Parku, szczególnie doli rzecznych, rynien i wytopisk, pagórów morenowych i innych elementów rzeźby decydujących o zróżnicowaniu siedliskowym i bioróżnorodności Parku, na poziomie gatunkowym, ekosystemowym i krajobrazowym,

b) przeciwdziałanie antropogenicznym przekształceniom naturalnych form ukształtowania terenu, w tym szczególnie naturalnej struktury i morfodynamiki dolin rzek i strumieni, a także utrzymanie warunków zachodzenia kształtujących je

naturalnych procesów,

e) zachowanie szczególnych walorów środowiska wodnego Parku, zwłaszcza jezior lobeliowych i cieków o naturalnym charakterze,

f) utrzymanie lub przywrócenie naturalnego charakteru reżimów hydrologicznych oraz struktury i morfodynamiki cieków, w tym ograniczanie negatywnych oddziaływań na wody Parku różnych form gospodarczego korzystania z wód, szczególnie energetyki wodnej i rybactwa,

g) poprawa lub utrzymanie dobrego stanu biologicznego i chemicznego wód stojących i płynących, w tym szczególnie ograniczenie procesów ich eutrofizacji, humizacji i zanieczyszczenia, przeciwdziałanie intensyfikacji wykorzystania rekreacyjnego wód i związanych z tym negatywnych oddziaływań,

Rozdział 1 § Punkt 2, podpunkt 2 w zakresie ochrony wartości przyrody ożywionej:

b) utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony cennych siedlisk przyrodniczych,

w szczególności takich jak: 3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*, 3260 nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis*, 6430 ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 7130 górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 91E0 łęg jesionowo-olszowy, w tym zachowanie lokalnej różnorodności tych siedlisk i związanej z nimi różnorodności biologicznej; a także zabezpieczenie najcenniejszych fragmentów tych siedlisk jako form ochrony przyrody,

d) przywrócenie walorów przyrodniczych ekosystemów częściowo utraconych lub naruszonych w wyniku gospodarki lub innych działań człowieka, (a więc stopniową samorenaturyzację uregulowanych wcześniej odcinków cieków tam, gdzie nie koliduje to z zainwestowaniem terenu);

e) zachowanie lub odtworzenie walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz naturalnego charakteru ekosystemów rzek oraz mniejszych cieków, w szczególności ich naturalnych koryt, krawędzi i zboczy wraz z mozaiką zbiorowisk roślinnych, stanowiących ostoje rzadkich i zagrożonych gatunków,

k) zabezpieczenie przed wprowadzaniem i rozprzestrzenianiem się gatunków obcych geograficznie i ekologicznie oraz ograniczenie synantropizacji roślinności siedlisk leśnych i nieleśnych, szczególnie we fragmentach cennych przyrodniczo, poprzez systematyczną eliminację obcych gatunków ekspansywnych, w tym szczególnie uznanych za gatunki inwazyjne,

l) zapewnienie warunków dla funkcjonowania populacji chronionych, rzadkich, ginących, zagrożonych i innych cennych gatunków glonów, grzybów (w tym porostów), mszaków, roślin naczyniowych, bezkręgowców, ryb (w tym minogów), płazów, gadów, ptaków i ssaków, w tym w szczególności:

- gatunków charakterystycznych dla wód płynących, w tym w szczególności rośliny: (krasnorost) hildebrandia rzeczna *Hildebrandia rivularis*, rzęśl długoszyjkowa *Callitriche cophocarpa*, hybryda włosienicznika (jaskier) krążkolistnego i rzecznego *R. circinatus* × *R. fluitans*, włosienicznik (jaskier) tarczowaty *Ranunculus peltatus*; bezkręgowce: skójką gruboskorupowa *Unio crassus*; szklarnik leśny *Cordulegaster boltonii*, trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*; ryby (w tym minogi): głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, koza pospolita *Cobitis taenia*, lipień *Thymallus thymallus*, łosoś atlantycki *Salmo salar*, minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, strzebla potokowa *Phoxinus phoxinus*, troć *Salmo trutta* (dwie formy: troć wędrowną *S. t. m. trutta* i pstrąg potokowy *S. t. m. fario*); ptaki: nurogęś *Mergus merganser*, piskliwiec *Actitis*

Jak wynika z przytoczonych wyżej zapisów prace utrzymaniowe na rzekach na obszarze PKDS winny mieć charakter incydentalny i być ograniczone jedynie do miejsc, gdzie rzeczywiście powstrzymają realne straty materialne, tam gdzie teren nad wodami jest zainwestowany. Wnosimy o uwzględnienie tego w PUW.

Prosimy także o wzięcie pod uwagę obowiązującego na obszarze PKDS prawa miejscowego - UCHWAŁY Nr 146/VII/11 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”. Dla analizowanego PUW podstawowe znaczenie ma zapis § 3 pkt. 3 Uchwały w brzmieniu: „zakazuje się likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych”. Zdecydowana większość rzek Parku przepływa poza terenami zurbanizowanymi, gdzie nie występują żadne budynki czy inna infrastruktura techniczna, naszym zdaniem rzeki te nie generują w Parku zagrożeń powodziowych, więc zaplanowane działania nie wpisują się w odstępstwa od tego zakazu, który został kompletnie zignorowany przez autorów PUW.

Analizując zapisy PUW dotyczące wód naszego Parku ze zdziwieniem dostrzegamy sprzeczności pomiędzy zdefiniowanymi w tabelach zagrożeniami a wykazem działań utrzymaniowych, które powinny przecież z tych zagrożeń wynikać. I tak większość zagrożeń występuje wg opisu z ich definicji na terenach już zainwestowanych, powodujące zagrożenie dla zlokalizowanej w korytach cieków i w ich sąsiedztwie zabudowy, w tym np. dla zabudowy regulacyjnej, budynków mieszkalnych i gospodarczych, mostów, przepustów, dróg, infrastruktury technicznej (gaz, woda, kanalizacja, sieci energetyczne, itp.). Jak już wspomnieliśmy na terenie PKDS tereny zainwestowane nad rzekami prawie nie występują, praktycznie ograniczają się do: systemu hydroenergetycznego związanego z elektrowniami w Gałąźni Małej, Konradowie i Krzyni i małymi miejscowościami takimi jak Gałąźnia Mała, Konradowo i Krzynia. Większość naszych rzek płynie przez tereny leśne. Dlatego więc prace utrzymaniowe przewidziane w PUW obejmują dziesiątki kilometrów rzek Parku z tak radykalnymi działaniami jak:

- 1 – wykaszanie roślin z dna oraz brzegów śródlądowych wód powierzchniowych;
- 2 – usuwanie roślin pływających i korzeniących się w dnie śródlądowych wód powierzchniowych;
- 3 – usuwanie drzew i krzewów porastających dno oraz brzegi śródlądowych wód powierzchniowych;
- 4 – usuwanie ze śródlądowych wód powierzchniowych przeszkód naturalnych oraz wynikających z działalności człowieka;
- 5 – zasypywanie wyrw w brzegach i dnie śródlądowych wód powierzchniowych oraz ich zabudowę biologiczną;
- 6 – udrażnianie śródlądowych wód powierzchniowych przez usuwanie zatorów utrudniających swobodny przepływ wód oraz usuwanie namulów i rumoszu.

Naszym zdaniem prace takie na naturalnych odcinkach rzek, gdzie brak jest zainwestowania i infrastruktury doprowadzą do szkód środowiskowych, nie mówiąc już o marnowaniu pieniędzy podatników.

hypoleuca, pliszka górska *Motacilla cinerea*, pluszcz *Cinclus cinclus*, zimorodek *Alcedo atthis*; ssaki: bóbr *Castor fiber*, rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens*, wydra *Lutra lutra*,

n) zabezpieczenie przed wzrostem penetracji ludzkiej i innymi formami antropopresji najważniejszych ości antropofobnych gatunków zwierząt, ograniczenie wpływu rekreacji i turystyki na gatunki antropofobne, zapewnienie warunków dla migracji fauny, szczególnie wodnej, w obrębie Parku oraz między Parkiem, a jego otoczeniem w skali regionu oraz przeciwdziałanie fragmentacji cieków i ich dolin, a także kompleksów leśnych,

o) utrzymanie i odtwarzanie korytarzy ekologicznych, umożliwiających swobodne migracje zwierząt, likwidacja barier lub ograniczanie ich wpływu na migracje fauny, szczególnie ryb, jak również ograniczanie śmiertelności zwierząt, szczególnie ryb, ssaków i płazów na szlakach migracji,

Rozdział 1 § Punkt 2, podpunkt 4 w zakresie ochrony walorów krajobrazowych:

a) zachowanie krajobrazów głównej doliny rzecznej i jej dopływów, zarówno o charakterze naturalnym, jak i wkomponowanego w krajobraz systemu hydroenergetycznego Słupi,

Zwracamy jednocześnie uwagę, że cały § 13 PO PKDS odnosi się do sposobu prowadzenia gospodarki wodnej, który musi gwarantować realizację celów ochrony Parku oraz zachowanie szczególnych walorów środowiska wodnego, zwłaszcza cieków o naturalnym charakterze.

Prowadzona gospodarka wodna winna uwzględniać w szczególności:

1) zapewnienie bardzo dobrego lub dobrego stanu ekologicznego wód w rozumieniu Ramowej Dyrektywy Wodnej lub jego przywrócenie poprzez rezygnację lub ograniczenie działań mogących pogorszyć ten stan w zakresie wskaźników hydromorfologicznych, fizykochemicznych lub biologicznych oraz wspieranie działań sprzyjających jego utrzymaniu lub poprawie;

3) utrzymywanie cieków w sposób gwarantujący zachowanie warunków do rozwoju i funkcjonowania chronionych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków chronionych i ich siedlisk, w tym pozostawienie w stanie naturalnym brzegów cieków naturalnych: nienaruszanie skarp, niepogłębianie koryt rzecznych, umożliwienie naturalnych procesów hydromorfologicznych i erozji brzegów, pozostawienie w stanie naturalnym powstających na brzegach wyrw, podcięć erozyjnych, obrywów, z dopuszczeniem prac dotyczących zabezpieczenia istniejących obiektów budowlanych i istniejącej infrastruktury technicznej, np. dróg, mostów, jazów, itp., prac niezbędnych w celach przeciwpowodziowych, prac służących zapobieganiu powiększaniu wyrw na gruntach rolnych;

4) wykluczenie likwidowania i niszczenia zadrzewień nadwodnych, jeśli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

6) pozostawienie w nurcie cieków naturalnych przewróconych w sposób naturalny drzew, z wyłączeniem sytuacji, gdy stwarzają bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa osób lub mienia;

10) utrzymywanie cieków za pomocą procesów naturalnych, przy ograniczeniu prac utrzymaniowych do ewentualnych interwencji stymulujących lub korygujących przebieg tych procesów w przypadku zagrożenia dla elementów infrastruktury oraz znaczących przesunięć koryta, w szczególności przy maksymalnym ograniczeniu: usuwania osadów, usuwania i koszenia roślinności, usuwania drzew, usuwania rumoszu drzewnego, zasypywania i zabudowy wyrw.

Dobrym przykładem do omówienia jest tu Słupia od jez. Żukówko do Konitopska RW200011472193. Początek tej JCWP o długości 21 410 m znajduje się poza granicami naszego Parku, w miejscowości Młynki (Bylina) skąd Słupia wypływa z jez. Żukowskiego. Dalej płynie przez miejscowość Soszyca, gdzie wpływa na teren PKDS. Długość Słupi poza obszarem PKDS wynosi tu ok. 4,5 km, zaś prawie 17 km odcinek Słupi płynie przez obszar Parku, przez tereny leśne, zupełnie niezainwestowane. Na obszarze tym zaplanowano działania:

- usuwanie drzew i krzewów porastających dno oraz brzegi śródlądowych wód powierzchniowych;
- usuwanie ze śródlądowych wód powierzchniowych przeszkód naturalnych oraz wynikających z działalności człowieka;
- zasypywanie wyrw w brzegach i dnie śródlądowych wód powierzchniowych oraz ich zabudowę biologiczną;
- remont lub konserwacja stanowiących własność właściciela wód: a) ubezpieczeń w obrębie urządzeń wodnych.

Komu i czemu mają służyć takie działania na obszarze naszego Parku? Ewentualne prace winny być ograniczone do terenów zainwestowanych - wsi Młynki (Bylina) i Soszyca. Należałoby to jasno znaczyć w PUW, poprzez podanie odpowiedniego kilometrażu rzeki. Nie można pod hasłem ewentualnej ochrony tych wsi degradować przyrodniczo, krajobrazowo i biologiczne pozostałych 17 km biegu Słupi i to na obszarze chronionym jakim jest Park Krajobrazowy, w dodatku w sprzeczności z powołanymi dla niego aktami prawnymi.

Dodatkowo pragniemy także zwrócić uwagę na brak konsekwencji w wytyczaniu kilometrażu rzeki Słupi, widoczny na mapie JCWP z wyszukiwarką kodów:

- a) w rejonie elektrowni Krzynia kilometraż Słupi poprowadzono po wykopanym kanale, pozostawiając stare koryto obok, tak samo potraktowano rzekę od Soszyca do Byliny przy elektrowni „Struga”. Natomiast w podobnej sytuacji w rejonie elektrowni „Strzegomino” w Konradowie oraz „Gąskowo” w Gałąźni Małej kilometraż rzeki poprowadzono po starym korycie. Naszym zdaniem – biorąc pod uwagę fakt konieczności przywracania przepływów nienaruszalnych w pierwotnych korytach rzek – kilometraż musi biec po starych, naturalnych korytach a nie po wykopanych przez człowieka kanałach, będących w rzeczywistości urządzeniami technicznymi.
- b) Na w/w mapie JCWP poszczególne odcinki Słupi stykają się ze sobą, natomiast w tabelach działań utrzymaniowych załączonych do odcinków: „Słupia od zb. Krzynia do Kamieńca” i „Słupia od Konitopska do jez. Gostkowskiego do zb. Krzynia” zostały podane wartości 65,030 i 61,350 – przez co „zginęło” gdzieś 3 680 metrów Słupi.
- c) Kolejny raz zwracamy uwagę, że naszym zdaniem wyznaczone JCWP na terenie naszego Parku zawierają całkowicie odmienne pod względem hydromorfometrycznym odcinki rzek – od skrajnie przekształconych w jeziora zaporowe do naturalnych, nigdy nieregulowanych fragmentów Słupi od ujścia Kamienicy do Gałąźni Małej. Połączenie tak odmiennych

odcinków w jedno JCWP nastręcza dużych trudności w ocenie zaproponowanych działań utrzymaniowych.

KIEROWNIK ODDZIAŁU

Monika Białecka

Do wiadomości:

1. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
2. Nadzór Wodny w Słupsku, *ul. F. Nullo 6 76-200 Słupsk*
3. Nadzór Wodny w Bytowie, *ul. Wybickiego 2 77-100 Bytów*
4. Zarząd Okręgu Polskiego Związku Wędkarskiego w Słupsku